חברת לומדי ש"ס
לחיזוק לימוד הדף היומי

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

מושג גמורי, מהגמרא בפרשת בא

עצה נפלאה לחולה ביוה"כ לאכול חצי שיעור

מתני' לאכול כחצי זית... שאין אכילה והקטרה מצטרפין מנחות יב:

בגמרא מסכת יומא נחלקו ר' יוחנן וריש לקיש בחצי שיעור האם אסור מן התורה, לר"י אסור ולר"ל מותר, והגמ' מבאר טעמו של ר"י דהיא מפני דחזי לאיצטרופי, וכן נפסק להלכה (רמב"ם שביתת העשור פ"ב ה"ג).

בספר "חמדת שלמה" הביא עצה נפלאה לחולה שצריך לאכול ביום הכיפורים, שיהיה לו היתר לאכול חצי שיעור עפ"י דעה אחת, והיא עפ"י דברי יש מי שאומרים המובאים **בר"ן** (שבועות ט. ד"ה ולענין פסק הלכה) שאף שבכל האיסורים חצי שיעור אסור מה"ת, מ"מ בנשבע שלא לאכול דבר מסוים, פחות מכזית היתר גמור היא, ואינו דומה לשאר איסורים מפני ששבועה היא איסור הבא מעצמו, והוא אין בדעתו לאסור על עצמו אלא בכזית.

והנה נפסק (רמב"ם מאכלות אסורות פ"ט ה"ו) שאין איסור חל על איסור, וא"כ יש עצה שישבע קודם יוה"כ שלא יאכל ביוה"כ, וממילא כשיגיע ליל יוה"כ לא יחול איסור יוה"כ על איסור שבועה הקדום, וגם חצי שיעור לא ייאסר כיון שלא שייך בו הטעם דחזי לאיצטרופי לשיעור שלם, שהיות שנשבע אין בשיעור שלם איסור מצד יוה"כ אלא מצד שבועה, ובאיסור שבועה לא נאסר חצי שיעור.

ואין לומר שמכיון שאין איסור שבועה בחצי שיעור שוב חל איסור יוה"כ על חצי שיעור, זה אינו, שהרי כל הטעם שחצי שיעור אסור היא מפני שראוי להצטרף לשיעור שלם, וכאן אם יצטרף לכזית לא יהי אסור מצד יוה"כ שהרי שוב יהיה על זה איסור השבועה.